

Ilmub kord nädalas.

TOIMETUS JA TALITUS:	TELLIMISE HIND:	KUULUTUSTE HIND:
Tallinn, Pagari tän. № 1, tuba 50. (Sõjaministeeriumi majas). Awatud kella 8—15. Telefon 1-63 (Sõjawäe keskjaamast).	Aastas Mk. 300 Poolaastas „ 150 Weerandaastas „ 75 Üksiknummer 15 marka.	$\frac{1}{1}$ lehekülge Mk 3600 $\frac{1}{2}$ „ „ 1800 $\frac{1}{4}$ „ „ 900 $\frac{1}{8}$ „ „ 450 $\frac{1}{16}$ „ „ 250

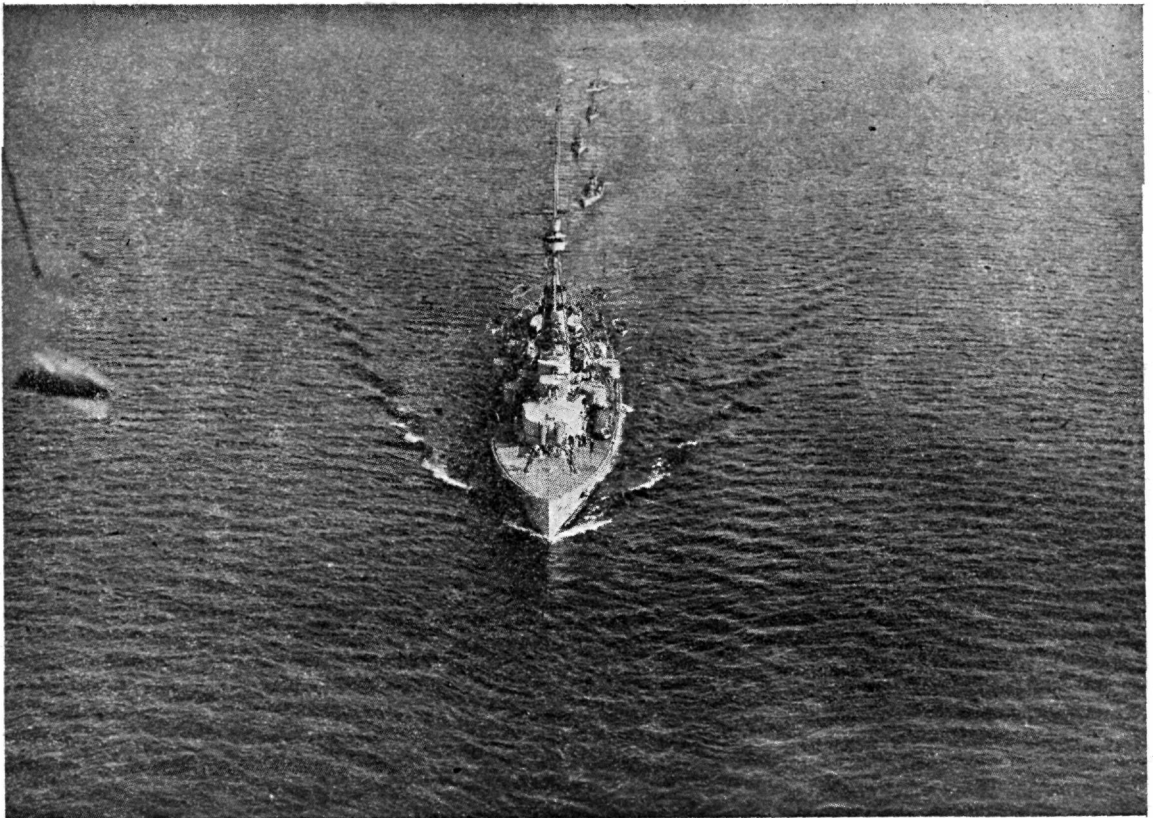
№ 29.

Laupäeval, 19. juulil 1924.

VI aastakäik.

S I S U: K. Rotschild: Eesti rahvusliste rügementide formeerimine 1917 aastal. (Lõpp). — E. W.: Tankid. — K. A.: Maskeerimine kompanii pääletungil. — J. J.: Jaaniöö. (Jutus). — Wabadusristi kawalerid: alam-kapten Leonhard Krull ja leitnant Oskar Köster. — Georg-R. Detry: Belgia sõjawäe reorganiseerimine. — Ametlikud teated. — Väljamata sõjawäed. — Tallinna kergejõustiku wõistlused.

Wälisriikide sõjalaewad külaskäigul Tallinnas.

Rootsi laewade sissesõit Tallinna reidile.

Eesti rahvusliste rügementide formeerimine 1917 aastal.

(Lõpp.)

Linnas oli märgata, et rahwas hakkas kaunis ägedalt Eesti rügemente kaitsma. Et walitsusele ega ka rügementide wastastele mitte põhjust anda bürood rahwa üleskihutamises süüdistada ja et wõimalikke tegelikke väljaastumisi ära hoida, laskis büroo 6. mail järgmise sisuga lendlehti laiali laotada: „Eesti sõjawäelaste büroo soowitab rahwale Eesti rügementide asjus uulitsatel mitte kokku koguda ja miitinguid toime panna, mis tühine jõukulutus ja meelte ärewus oleks“.

Sõjaministrile saadeti büroo poolt telegramm, milles tähendati, et Tallinnas mingisuguseid väljaastumisi ei ole. Ainult wäike leeninlaste (enamlaste) salkkond, kes rahvusliste rügementide wastu, laotawat ärewaid kuulujutte laiali. Kõik töölised ja linna elanikud, samuti suurem hulk sõjawäelasi, tundwat rahvuslistele rügementidele kaasa. Kõik ootawat autoriteetlist sõna Petrogradist.

Petrogradist saadi teateid, et Tallinna nõukogu esitaja on sääl kõik tõeolud pahrupidi pööranud ja Tallinna Eesti sõjawäelaste büroo tegewust kohutawaks kirjeldanud. Et Petrogradis asjaolusid selgitada ja sündmusi õiges wärwis paista lasta, pöörati herra J. Wilmsi poole, et ta Petrogradi sõidaks ja sääl täidesaatwale komiteele, päästaabile ja sõjaministrile materjaali esitaks. Hra J. Wilmsi poole pöörati seepärast, et temale oli uus sõjaminister Kerenski weel üliõpilas-aastatest hästi tuntud. Hra J. Wilmsile anti kõiksugu lendlehti, mis büroo poolt wälja lastud, ja mitmesugust muud kirjalikku materjaali kaasa. Ta sõitis 6. mai õhtul päälinna.

Samal ajal oli Tallinnas ärew moment. Tallinna töölised ja soldatite saadikute täidesaatew komitee ootas iga minut Petrogradist Eesti rügementide laialisaatmise otsust. Täidesaatew komitee istus terve päewa kuni hilise ööni koos, et niipea kui otsus tuleb, teda kohe täide saata. Kaaluti igasuguseid kombinatsioone, kuidas laialisaatmist teostada: kas tuleb sõjariistad tarwituselä wõtta ja missugused. Pääle keskööd tuli järgmine telegramm:

„Töölised soldatite täidesaatwale komiteele Tallinna Nr. 2875.

Rahvusliste rügementide asutamine ja laialisaatmine on üleriiklise tähtsusega

eaga wõi kohalikkude nõukogude poolt saada otsustatud.

Palun igasugused wägiwallateod Eesti rügementide wastu lõpetada. Küsimust arutatakse üksikute rahwuste organisatsioonide ning kindralstaabi esitajate juuresolekul. Lõpulikult otsustakse see küsimus ülewenemaalisel kongressil. Asja seiskorra üle on sõjaministrile Kerenskile wäljaspool järjekorda teatatud.

Petrogradi täidesaatew komitee“.

Ärewad teated, mida Tallinna töölised ja soldatite nõukogu Petrogradi saatis, ei jätnud oma mõju awaldamata. 6. mail kutsus sõjaministri abi kindral Jakubowitsh Eesti sõjawäelaste organisatsioonide esitajad oma juure ja teatas, et sõjaministeriumi seisukoht on, et rügement tuleb tingimata laiali saata. Et iseäralist terawust ära hoida, lepib tema äärmisel juhtumisel sellega, et Eesti organisatsioonid laialisaatmise oma pääle wõtawad.

Hra Th. Käärik jutustab audientsi lõpust järgmist: „Astusin kategooriliselt sõjaministeriumi nõudmise wastu wälja. Seletasin: 1) sõjawäelased eestlased on seaduslikult ülemuste korraldustel rügementi saadetud; 2) komitee ei wõi laialisaatmise käsu täitmise tagajärgede eest wastutust oma pääle wõtta, sest mehed lähewad küll laiali, kuid ei ilmu määratud wäeosadesse; 3) päälegi puuduwat keskkomiteel kontrolleeritud andmed saadud telegrammi tõsiduse üle.

Jakubowitsh'iga leppisime kokku, et asja lõpulik otsustamine jääks järgmiseks päewaks Kerenski juures. Kohustasime muretseda täiendawaid teateid ja wolitusi. Kindral määras audientsi aja kindlaks.

Järgmiseks päewaks oli Petrogradi sõitnud Jüri Wilms, kelle kaasa wõtsime, et wärskeid teateid otsekohe edasi anda. Lubatud kella ajal wõttis meid sõjaminister Kerenski kindral Jakubowitshi juuresolekul wastu.

Wiimane kandis Kerenskile Eesti wäeosade organiseerimisloo ette. Hoolimata sellest, ei kindral seda äärmiselt kokkuwõetult tegi, sai ta siiski Kerenskilt paar närwilist märkust. Lühemalt, kindral! Kui kindral Tallinna nõukogu telegrammi ette oli kannud, tähendas Kerenski: „Rasformirowat“ — laiali saata.

Jüri Wilms sai siiski veel mõne sõnaga lühidalt tähendada, et telegramm on täielik prowokatsioon. Sõjawäelased on seaduslikult koondatud. Ülesti laialisaatmine vähendaks keskwõimude autoriteeti jne., mille päle Kerenski kindrali poole pöördes tähendas: „Jätan Teie otsustada, kuid mitte üle ühe rügemendi formeermist lubada“, ja kadus.

Algasime kohe läbirääkimisi kindral Jakobowitshiga, kes leplikumaks muutus ja ainult rügemendi Tallinnast ärawiimist nõudis.

Jüri Wilms ühes kindral Jakobowitshiga kirjutasid telegrammi teksti walmis ja Kerenski kirjutas säälsamas alla. Telegramm oli Tallinna tööliste ja soldatite saadikute täidesaatwale komiteele määratud ja järgmise sisuga:

„Läbi waadates kõiki Eesti wäeosade asutamisega ühendatud asjaolusid, tunnistan õiglaseks lubada asutada ühe Eesti jalgwäe rügemendi ainult juba Tallinnas wiibivatest sõjaministeeriumi poolt sinna saadetud Eesti sõduritest. Järgnew Eesti sõdurite komandeerimine lõpetakse. Rügemendi formeerimiseks wiiakse sõdurid esimese armee piirkonda.

A. Kerenski“.

Telegramm jõudis Tallinna 7. mai õhtuks. Tema mõju oli väga suur. Tallinna tööliste ja soldatite saadikute nõukogu jäi Eesti rügemendi wastu tagasihoidlikuks.

8. mail andsid Tallinna Eesti sõjawäe büroo ja Petrogradi Eesti sõjawäe keskkomitee esitajad ühise soowiawalduse kindluse staabile, et kolonel Tõnisson kiires korras rügemendi ülemaks kinnitatakse.

Samal päewal saatsid Tallinna Eesti sõjawäelaste büroo ja Petrogradi keskkomitee esitajad ühise telegrammi sõjaminister Kerenskile ja ära kirja Balti laewastiku juhatajale.

Telegrammis juhiti ministri tähelepanu selle päle, et päle rügemendi formeermise luba saamist on kõik rahulikuks jäänud ja soowitaw on, et rügement Tallinna jääks, sest siin wõib seltskond formeerimisele kaasa aidata. Telegrammis toonitakse ka, et Eesti rahwas rügemendi ärasaatmise päle kui teenimata karistuse päle waatab ja enese haawatuna tunneb. Nõuti sõjaministri woliniku kohale saatmist, kes sündmuste uurimist toimetaks.

Igalt poolt hakkas Tallinna tööliste ja soldatite saadikute nõukogusse ja Petrogradi Ajutise Walitsuse nimele lugematul arwul proteste ilmuma nõukogu teguwiisi kohta. Nüüd hakkas nõukogu Eesti rügementi kartma, et see wõib ehk kätte maksta ja nõukogud omakord laiali ajada.

Täidesaatwa komitee liikmed olid alata kindluse staabis ja nõudsid rügemendi rutulist väljasaatmist. Juba järgmisel päewal, 9. mail, teatas kindluse staap, et kolonel Tõnissonile on lubatud rügementi formeerida, kuid rügement tuleb Rakwere saata. Seks saawad õhtuks eshelonid walmis olema. Büroo protesteeris selle wastu, sest esiteks polnud rügemendil Rakweres korterid teada, ja teiseks polnud tal raha, et rügementi ära saata, samuti ka toidumoon, sest Tallinnas saadi seda iga päew kindluse intendantuurist ainult ühe päewa jaoks. Seepärast ei saa rügement enne kaht päewa kohalt liikuda.

11. mail saadeti rügement Rakwere. Nagu ette wõis aimata, ei olnud rügemendi äramahutamiseks mingid kawatsusi tehtud. Alles kohale jõudmisel määras Rakweres seisew korpuse staap rügemendile korterid Rakwere ligidal asuwate mõisate tühjades küünides, linnast 3 kuni 15 wersta kaugusel. Tee pääl osteti meeskonnale toitu raha eest, mis Tallinna seltskond wiimasel minutil kokku oli pannud ja laenanud.

Aga weel ei olnud rügemendiga kõik korras. 16. mail sai Tallinna Eesti sõjawäelaste büroo kindluse staabist kaks telegrammi ära kirja 12. maist, milles laewastiku juhataja juures olew kuiwamaawägede staabi ülem kolonel Krusenstieni teatab, et nüüd, kus rügement laewastiku piirkonnast lahkunud, tuleb rügemendi ülema kinnituse asjus kas sõjaministri wõi 1. armee ülema poole pöörata. Tema arwates oleks kõige otstarbekohasem otsekohe sõjaministri poole pöörata. Tehti uus ettepanek rügemendi ülema kinnitamise asjus.

16. mail sai Tallinna Eesti sõjawäelaste büroo Petrogradi keskkomiteelt weel ühe telegrammi, kus öeldud, et rügemendi koosseisu kinnitab wägede ülemjuhataja staap. Ka sinna tehti ettepanek, et rügemendi koosseis kiires korras kinnitatakse, sest selle puudumine takistab formeermist, iseäranis mooni ja raha saamist.

18. mail sai Tallinna Eesti sõjawäelaste büroo Petrogradist järgmise telegrammi:

„Sõjaministril ei ole mingisuguseid andmeid lojaalsete eestlaste süüdistuseks kontrrevolutsioonilises katses. Sõjaministri nõudmine eestlasi Tallinnast välja viia tuleb kohe täita, sest see on tarvilik formeerimise tehnilisest küljest.

Romanowski“.

Mõni päew pääle telegrammi saamist ilmus ka kohale sõjaministri wolinik, kes omalt poolt ainult wõis konstateerida, et Tallinna töölise ja soldatite saadikute nõukogu on suurepärase prowokatsiooniga

toime saanud, kuna üksikud omakasu-püüdjad seks kaasa on aidanud.

Nii jõudis Eesti rügementide esimene asutamise ajajärk lõpule. Esimene Eesti rügement wõis nüüd rahulikult ja kawakindlalt Rakweres oma formeerimist ja meeskonna õpetamist algada. 1. armee staap ja wäeosad olid kõigis asjus wastutulelikud. Eesti rügemendi ja Wene wäeosade wahekord kujunes Rakweres kõige paremaks.

Edaspidiste sündmuste juure pöörame teinekord tagasi. K. Rothschild.

Tankid.

(Lõpp).

Kui pääletungimine algab suuremast kaugusest ja seejuures lahtisel maastikul, liiguvad tankid jalgwäe ees, koondawad oma pääle waenlase kuulipildujate ja laskurite pesade tule, suruwad selle maha, ja kergendawad seega jalgwäel pääletungimist.

Rasked jalgwäesõjariistad pööravad wäerinde tiibadel oma tule waenlase uuesti tekkinud kaitseabinõude ja tema tugipunktide wastu. On tarwis, et tankid ja jalgwägi pääle läbimurdmist mõlemad ühel kaugusel asuksid. Mahajäänud ehk tagasi liikuvad tankid ei tohi jalgwäe pääletungi wõimet takistada. Sügawate pääletungimiste wõitlustel on soowitaw, et tankid mitme laine kaupa liiguksid, nii et üks tankide laine teisest mööda liiguks. Seejuures aga on päätähtsusega, et wägede juhil oleksid suured tankide tagawarad kasutada. Kui oma enda kahurwägi juba wiimase laskekauguse saawutanud, on ta sunnitud oma positsiooni muutma, mille tõttu jalgwägi ajutiselt oma enda hooleks jääb. Wärske tankide juuretulek wõitluse päewa lõpul wõib wõitluste tagajärgi tuntawalt suurendada.

Sügawad riwid, ühendud tankide wõimsate reserwidega, kindlustawad kõige paremini oma wägesid waenlase wastulöökidest. Kui jalgwägi tema jaoks ettenähtud pääletungi lõpu kohtadele jõudnud ja sinna asunud, tuleb tankid wiibimata warjupaikadesse ära saata. Oleks eksamam neid kinni pidada kaitseks waenlase wõimalikkude wastulöökidest wastu.

Kui tankid oma ülesande täitnud, tuleb nad nii kaugele seljataha wiia, et neid

ilma raskuseta tehniliselt wõiks üle waadata, neid uuendada, nende kütet ja warustust täendada ning uueks wäljasaatmiseks neid ette walmistada. Seks on neile aega tarwis. Tankide ühenduste juhatajad wastutawad neile alluwate tankide kiire kordaseadmise ja nende lahinguks walmisoleku eest. Nad peawad kõige lähemat sidet wägede juhiga. Kaitselahingus oleks ekslik tarwitada tanke puht-kaitse ülesannete läbiwiimiseks. Selle eest leiawad nad wastulöögi lahingutes sagedasti tegutsemise wõimaluse. Wägede juhataja ülesandeks on aegsasti walmistada wastawad lahingu platsdarmid sarnaste juhtumiste ärakasutamiseks ja nende juure wiivate teede kordaseadmiseks.

Jalgwägi ja tankid peawad omawahel alalist sidet pidama. Seks on silmaga nähtaw side jalgwäe ülema, tankide juhataja ja sideweoabinõude wahel kokkuleppe märkide, lippude, walguswoolu, heliograafi, radio ja postituwide abil, siis weel sideautode, telefoni ja käskjalgade abil.

Tankide kaitse peab olema hoolsasti järele kaalutud ja juhitud. Kaitseabinõud olgu põhjendatud põhjalikule maastiku uurimisele. Kus maastik tankide edasilikumist raskendab, sääl jätkub lihtsate kaitseabinõude tarwitamisest. Kaitseabinõud, mille hulka erilised kaitsewäe tankid kuuluvad, tuleb koondada raoonidesse, kus nende liikumine raskusi ei sünnita. Kunstlikkude takistuste ja tankilõksude ehitamine (kraawid, miiniwäljad, barrikaadid) nõuab palju aega ja on otstarbekohane ainult siis, kui niisugused wõiwad enda mõjuwa kahurwäe tule alla saada

wõetud. Harilikult on wõimalik neid tarwitada ainult positsioonsõjas, ja osalt, nagu näiteks miiniwäljad, kannatawad nad raskesti waenlase kahurwäe tule all. Palju tähtsam ja otstarbekohasem on kaitse ülesannete täidewiimise kindel jaotus üksikute wäeosade wahel. Waenlase seisukohtadel hoolega läbiwiidud maa ja õhu luure, mootorite mürin ja wangide ülekuulamine wõiwad lubada oletada, et waenlasel tankid olemas. Tankiwastased kahurid ja suure lõhkejõuga miiniwiskajad on jalgwäe tankiwastased sõjariistad. Neid peab warjutult paigutama kohtadele, kus läbimurret, oodata, ühtlasi moodustama kuulipildujatega warustud kaitsegrupid, mis male järjekorras kaugele enda seljataha paigutatud. Nemad peawad tule ainult tankide wastu awama, et ennast mitte enneaegu ilmutada. Wastawatel kohtadel tuleb aegsasti kahurid üles seada, mille ette hobused rakendud, wõi mis weomootoriga warustud, et tankide läbimurde korral walmis olla neid purustama hästi sihitud laengutega lähedaselt kaugusest. Et kiiret tuleawamist kindlustada, peawad nad omawahel ja wäejuhatusega sidet pidama. Pääleselle peab enese kahurwäele ülesandeks tegema, kas patareidega ehk üksikute kahurite kaupa, neid teiste ülesannete täitmisest wabastades, tankide pääletungimisel tuld awada. Tankide wäljaastumine on kõige kindlam tundemärk, et lähemal ajal waenlase pääletungi on oodata. Seepärast peab kogu kahurwägi wiibimata halastamata häwitawa tule awama waenlase seisukohtade ja lähtepunktide pihta. Esimeses järjekorras juhib jalgwägi oma püsside ja kuulipildujate tule pääletungiwate tankide järele liikuma jalgwäe pihta, kuna samal ajal tankiwastased kahurid ja miinipildujad tanke purustawad. Lähematelt kaugustelt tulistab jalgwägi külmawereliselt, hästi sihitud paukudega tankide waatepragusid ja wiskab wiie kaupa ühendud käsigranaate tankide lülikute ette ja tankide katustele. Käsigranaatide wiskamise kergendamiseks lastakse ühtlasi udusünnitawaid gaase. Üksikute wäeliikide sõjariistade õnnelik jaotus lahingwäljal wõtab tankidelt wõimaluse sündsa märgi saamiseks, ja esimeste tule koondu suurendab tankide kaotusi.

B. *Teede soomusautod* (Strassenkraftwagen). Teede soomusautod on soomustud ja sõjariistadega warustud autod, kõlblikud ainult prügitud maanteedel ehk kõwal maastikul liikumiseks. Nad wõiwad ka tagaspidi liikuda, kuid ilma kõrwalepööra-

mise wõimaluseta. Nende warustamine kuulipildujatega ehk wäikekalibriiliste kahuritega wõimaldab laskmist igalepoole liikuwate elawate märkide pihta. Nende meeskond on kaitstud tugewa soomusega püssikuulide ja kergete granaatide kildude eest. Soomusauto meeskonna koosseis on: 3 kuni 6 sõdurit, säälhulgas tanki ülem. Käigu pääl on laskmine masina wärisemise ja piiratud nägemiswälja tõttu takistud. Seega on tema tuli mõjuw ainult lähematelt kaugustelt. Sellest hoolimata tuleb soomusautoga waenlase tegeliku tule all ainult käigu pääl töötada, sest peatusel häwitab teda kergesti waenlase kahurwäe tuli. Pääle selle on ta oma wõrdlemisi suure kõrguse ja liikumisel tekkiwate tolmupilwede tõttu kergesti eemalt nähtaw. Kõige paremaks enesekaitseks on soomus-autodel nende suur kiirus, mis siledal, kõwal teel lühikese aja jooksul kuni 65 klm. tunnis wõib ulatada. Nende keskmise liikumiskiirus on aga 15–20 klm. tunnis. Soomusautod jagunewad rühmadesse, igaüks 2–4 masinat. Rühmad ühendakse jagudesse (Abteilungen), millele weo-autode abi-jaod juureweoks ligi antud. Nende tarwitamine ükshaawal sünnib erilistel juhtumistel. Side alalhoidmiseks seljataguste asutustega on olemas eraldi sädetelegraafi jaamade tankid. Lühikestel kaugustel peetakse sidet tule ehk walguse signaalide abil. Sidetankid on soomustud, kuid ilma sõjariistadeta. Tarwilisel korral kasutakse neid kahurwäe kuulide juureweoks ehk haawatute wiimiseks lahinguwäljalt. Soomusautod ei saa pikaajalist lahingut pidada. Esimeses järjekorras tarwitakse neid manööwersõjas.

Pääletungi lahingus tarwitakse neid ühes ratsawäega, luure wäega, eelwäes, järelwäes, kaitse wägedes ja sidewäena, iseseiswate pääletungi wägede wahel. Nemad on väga kasulikud, kui tahetakse kiires korras maastiku tähtsaid kohti oma kätte wõtta. Soomusautode wäljaastumine lahingus annab lootust eduks ainult siis, kui maastik lubab neile ootamatult ilmuda waenlase tiiwale ehk seljataha. Tagaajamisel wõiwad nemad ühes liikuwate reservidega iseäralist edu saawatada siis, kui wahetpidamata pääle tungiwad. Nende suure liikuwuse tõttu on nemad iseäranis kõlblikud taganewast waenlasest kõrwaliste teede kaudu möödumiseks, et temale seljatagant pääle tungida. Taganemisel peawad nad pääletungiwat waenlast kinni pidama. Nende liikuwus kergendab neile

lahingust väljapääsmist, et mõnel teisel kohal wastupanemist jätkata. Seejuures on soovitatav, et nemad pääletungiwa waenlase tiibadel tegutseksid. Kaitseks soomusautode vastu tarvitakse tankiwastaseid kahurid, kuulipildujaid, kergeid miinipildujaid lameda laskelendjoonega ja kergeid kahurid. Teede kinnipanemine takistustega on hää kaitseabinõu ja kergesti läbiwiidaw, kuid neid takistusi peab tegelikult mõjuwa tule all hoidma.

Pääle raskete ja kergete tankide süsteemi on praegu kõigis suurriikides käsil uute tankide tüüpide väljatöötamine, kusjuures nad konstrueeritakse wastawalt ülesannetele, mis neile antakse. Ühtlasi muudetakse ka wastawalt nende relvastust, soomuse tugevust ja liikumise kiirust. Hiljuti tehti Prantsusmaal katset tankide abil väerinda läbi murda. Selleks olid määratud neli brigaadi kergeid ja raskeid tanke, kokku 120, ülesandega üsna lähedalt üksteise järele järgnewates liinides liikuda. Nende tankide seas oli ka uus kiire käiguga 70 tonniline kaaluga tank. Tanke saatis 100 aeroplaaniline eskaader ja toetas 22 cm. kaliibriline patarai 18 klm. laskeulatusega. Waatlemist toimetati aeroplaanidelt. Väerinde läbimurret toimetati 4 klm. laiuselt. Alustasid pääletungimist lendurid kolmes eshelonis, pildudes pomme 1000—1500 m. kõrguselt uue sihtimisaparaadi abil ja tulistades waenlast kuulipildujatest. Lahinglennukid toetasid neid. Rasked tankid murdsid läbi kindlustud raionis kolm liini, tallasid maha okastraadi tõkkes ja said kõigist takistustest üle. Kerged tankid paikusid waenlase tiibadele, seega reskeid tanke pääletungimisel kaitstes. Kogu õppus kestis kolm ja pool tundi. Ameerika Ühisriikides tehti katseid sädetelegraafi abil täiel käigul tankide wahel ühendust alal hoida, mis ka õnnestas. Selle leiduse läbi on tankide juhtimine suurel määral kergendud. Uus aparaat võimaldab tankidel oma wahel 10 miili (20 klm.) ja staabiga 15—20 miili (30—40 klm.) kaugusel takistamata sidet pidada.

Tankide tüübi arenemisega ja nende tarwitamiswiisi väljatöötamisega arenewad ja edenewad ka tankiwastased abinõud. Prantsusmaal on tankiwastased pääsõjariistad: 3,7 cm. kahur ja 2 kergest miinipildujat, mis igale jalgwäepataljonile

kaasa antakse. Saksamaa sõjakirjandus leiab niisuguse kahurite arwu wähesed ja soovitab, et igal jalgwäe pataljonil olgu vähemalt 6—8 3,7 cm. kahurit. Sakslased põhjendawad seda nõudmist seega, et tankide pääletung pannakse pääasjalikult toime widewikus, enne koitu, kus walguse puudusel waenlase kahurwäel wõimata on tankide liikumist luurata ja neid tagajärjekalt tulistada. Pääle selle wõib oletada, et kahurwäe tegewus halwatakse osaliselt gaasipommide pildumisega, kuna 3,7 cm. kahurid wõib paigutada tankide pääletungi raiooni, mida loomulikult gaasimürskudega ei pommitata. Seega jääwad need kahurid ainsaks kaitseabinõuks tankide pääletungi vastu. Eelnimetatud põhjustel on sakslased arwamisel, et esimesest kaitselinist tankid läbi murrawad. Seepärast on tarwis, et sügawal rindel rohkesti 3,7 cm. kahurid tagawaraks oleks. Need jalgwäele juure antud kahurid peawad järgmist kaht ülesannet täitma: 1) waenlase wastupanu sõlmed häwitama, kui nad kuulipildujate tulega maha pole surutud, ja 2) tankide pääletungi tagasi lööma. Esimest ülesannet on kõige kergem täide wiia ülewisatud tulega, ja ta nõuab algkiirust ja suurt purustamise jõudu. Tankiwastane tegewus nõuab sihtpauku, suurt algkiirust, madalat lasket ja suurt tulekiirust. Teisest küljest peab kahuri kuuli läbilöögi jõud ainult nii suur olema, et ta tanki soomust lõhuks. Seni ajani täidab esimest ülesannet kõige paremini miinipilduja, teist — 3,7 cm. kahur. Hoolimata sellest, et nende kahe ülesande täitmiseks nõudmised mitmekülgsed olemas, tehakse katset jalgwäe jaoks välja töötada erilist kahurit, mis wõiks asendada miinipilduja ja 3,7 cm. kahuri. Teda kawatsetakse ehitada järgmiste algandmete põhjal: kaliiber 5,5 — 5,7 cm., kiirlaske lulk, granaadi kaal üks kolmandik kerge miini omast, kaugus 3000 m. Need tingimused wastawad täielikult tankiwastase sõjariista nõuetele. Et kahur ühtlasi ka miinipilduja kohuseid wõiks täita, kawatsetaks talle anda haubitsi lafetti ja teist laadi mürsk, nimelt kolm korda pikem kui esimene, lõhkewa laenguga, nagu miinipildujal. Laskekaugus oleks 2000 m. See kawatsetud kahur peab madala asetusega olema, kaitsekiipidega sõdurite jaoks. Ühtlasi peab ta kerge olema, et ta jalgwäele wõiks järgneda. E. W.

Maskeerimine kompanii pääletungil.

Et esineda küllalt tugewana waenlasele otsustawa hoobi andmiseks, peab kompanii oskama asuda rünnaku lähtekohale, olles füüsiliselt ja moraalselt vähem kannatanud. Et seda saawutada, peab kompanii oma pääletungil oskama ära kasutada maskeerimiseks soowitatud abinõusid. Ainult kompanii, kes hästi wälja õpetatud maskeerimise kunstis, mis seisab teatawasti selles, et waenlast katkestamatult silmaspidades ja olukorra järele tegutsedes, jäädes waenlasele nägematuks, võib waenlaseni jõuda küllalt wõimsa jõuna, et talle tarwilikku lööki anda. Rahuloldawate tagajärgede saawutamiseks läheb aga tarwis süstemaatilist õpetööd rahu ajal, et maskeerimise tarwidusest arusaamine ja selle tehnilised wõtted igal sõjawäe tegewusalal kaswaks iga üksiku sõduri luusse ja lihasse. Tuleb algusest pääle kaswatada sõduris n. n. maskeerimise distsipliini ja nõuda seda igas olukorras. Maskeerimise distsipliini päänõuded on waikus ja rahulikkus. Seepärast peab nõudma, et waikus walitseks igas sõjawäe tegewuses, olgu see ka majandusline töö, ja et mitte ühtki liigutust ei tehtaks enam, kui see tingimata tarwis on teatawaks tööks, sest kõige rohkem demaskeerub ju sõdur oma liikumistega. Ka sõduri eraelus peab maskeerimise tarwidust igal wõimalikul juhusel alla kriiputama. Seks otstarbeks on kasulik kuulutada mõned tunnid ehk päewad „kardetawaks“, mil igas toimingus maskeerimise nõudeid peab iseäranis hoolsalt silmas peetama. Ainult niiviisi järjekindlalt maskeerimises õpetatud wäeosad wõiwad lahingus anda maksimumi tagajärgi.

Maskeerimist üldse võib waadelda kui loomulikku, mida sõdurid omal jõul wõiwad saawutada, ja kunstlikku, milleks on tarwis tehnilisi abinõusid.

Kompanii tarwitab pääletungil pääasjalikult loomulikku maskeerimist, nagu silmakirjalikku tegewust, maastiku kasutamist ja kohanemist, atmosfääriliste nähtuste ja walgustuse kasutamist, maskeerimise distsipliini j. n. e. Ainult kui aeg lubab, harilikult kaitsel, tarwitatakse kunstlikku maskeerimist, milleks ka jalgwägi peab õpetatud olema.

Tahan siin ainult näidata mõne demaskeeriwa tundemärgi pääle pääletungil, mida ehk paljud ei märka, mis aga iseenesest

õige suure tähenduse omandawad, ja näidata mõnda maskeerimise wõtet.

Esiteks peab tähendama, et sõduri demaskeeriwaks päätundemärgiks on tema iseloomuline figuur: — hele õlgade ümbrusest ja wöö kohalt tumedam; pääle selle pää ja käed.

Et neid demaskeeriwaid tundemärke mitte wäljendada, peab sõdur ennast alati hoidma niisuguses seisangus, et teda kui inimest nii kergesti ära ei oleks tunda (asumine küürakile, lamades j. n. e.). Püss on teine tundemärk, mis oma läikega ja ka muidu kui iseseisew asi sõduri käes waenlase tähelpanu köidab, seepärast peab temaga õige ettevaatlikult ümber käima. Juba kauge kuulipilduja tule distantsil paistab püstihoitud püss nii oma suurusega kui ka metall osade läikega õige kergesti waatlejale silma. Seepärast on kasulik edasiliikumisel püssi mitte üles tõsta, waid hoida ennem horisontaalselt ja ainult otsaga waenlase poole — sel juhtumisel kujutab ta enestest ka wäiksemat märki. Lääkima hakanud metall osad on kasulik millegagi, kas wõi poriga, mustaks määrada. Heledamaid ja tumedamaid kontuure sõduri õlgade ja wöö kohalt on kasulik maskeerida roheliste okstega, kui maastikul, kus tegutseme, juhtub sarnast kaswustikku olema mis sõdurit ümbrusega sarnastab. Koristatud wiljapõllul võib sedasama õlgedega teha ja koristatud kartulipõllul — kartuli wartega. Igatahes leidub pea alati kohapääl niisuguseid asju, mida meie enese maskeerimiseks wõime ära kasutada. Pääasi on see, et see oleks loomulik ümbritsewa fooniga.

Muidugi peab sõdur õppustel näitlikult tutwunenud olema wärwide omadustega: missugused on kontrastilised ja missugused maskeeriwad wärwid (kontrastilised näit. sinine, punane, must — walge pääl, maskeeriwad: walge — walge pääl, must, sinine — musta pääl, roheline — roheline pääl j. n. e.). Kõige kardetawam ja kõige harilikum on kontrast projekteeruda heledal taewa foonil, mille eest peame alati hoidma; samuti peab sõdur teadma missugust osa etendawad warjud (kohalistest asjadest, pilwedest j. n. e.) sõduri maskeerimise pääle, arwesse wõttes meie sõduri kaitsewärgi riideid.

Laskuri maskeerimine kohal on muidugi kergem kui liikumisel. Siiski nõuab

Wabadusristi Kawalerid.

Alam-kapten Leonhard Krull.
Wabaduse Risti II liigi 3. järgu kawaler.

Leonhard Krull sündis 20. juunil 1890. Päril Saaremaalt, Kuresaare linnast. Lõpetanud Pihkwa maamõõtjate kooli. Sõjaväelise hariduse sai Pauli sõjakoolis, mille lühendatud kursuse 1915 aasta juunis lõpetas.

1914 aasta detsembris kutsuti L. Krull sõjaväe teenistusse. Pärast sõjakooli lõpetamist 1915 a. juunis saadeti ta sõjaväljale, kus 1915 a. augustis haawata sai. 1916 a. aprillis ülendati nooremleitnandiks, 1916 a. oktoobris leitnandiks, 1917 a. augustis alam-kapteniks. 1917 a. detsembris tuli kapten Krull 1. Eesti rügementi üle, kus kompanii ülemaks määrati. 1918 a. aprillis lahkus L. Krull tegewast teenistusest demobilisatsiooni puhul.

1918 a. 8. detsembril, wabadussõja algul, astus kapten Krull 1. jalgwäe rügementi teenistusse, kus kompanii ülemaks määrati. 11. weebruaril 1919. sai lahingus haawata. 1920 a. mais wabastati demobilisatsiooni puhul tegewast sõjaväe teenistusest. Pärast sõjaväe teenistusest wabanemist astus Tartu ülikooli põllumajandust õppima. Tegew asunikkude organiseerimise töös.

Leitnant Oskar Köster.
Wabaduse Risti II liigi 3. järgu kawaler.

Sündinud Saaremaal, Põidel, kooliõpetaja pojana 9. detsembril (w. k.) 1890. Hariduse saanud Waljala kihelkonna koolis ja Kaarma kooliõpetajate seminaris. Omal jõul edasi õppinud. Hiljem sooritas kodukooliõpetaja ja realkooli eksami. Olnud õpetajaks Saares ja mannermaal. 1915 a. pääle sõjaväes. Lõpetas 1917 aasta augustis Wilno sõjaväe kooli lühendatud kursuse. Wabadussõjast wõttis osa 5. jalgwäe rügemendiga, olles jalamaakuulajate komando ülem. 1920 a. lahkus sõjaväest ja asus autasuks saadud kohale Wirumaal põllumeheks. II Riigikogu juhatuse liige asunikkude, riigirentnikkude ja väikepõllupidajate Riigikogu rühmast. Wiru maakonna nõukogu esimees. End. Rägawere wallawanem. Ülemaalise asunikkude ja riigirentnikkude liidu ja tähen-datud liidu Wirumaa komitee esimees. Ühistegeliku kinnitusseltsi „Asunik'ü“ esimees. Kartuliühisuste liidu nõukogu abiesimees. Juhtiw tegelane vähemates ühisustes ja seltsides. Töötanud ka ajakirjanduse põllul.

ka see suurt harjumist ja väljaõpetamist, iseäranis ligemate maade pääl. On tarwis kõik wõtted ja käepärest olewad abinõud ära kasutada, et maastiku woltides paremini kohaneda ja maastiku wärwi ja walgustuste abil ennast wõimalikult nägematuks teha. Ligida maa pääl demaskeerub ka muidu hästi maskeeritud sõdur oma kätega, iseäranis kui ta nendega wehkleb ja liigutusi teeb. Seepärast peab liikumistel kätega wõimalikult vähem wehklema. Neid tuleb keha ligi hoida, seljataha peita ehk, mis kõigeparem, nendega kõwasti kinni hoida oma seljas olewaid rakmeid, et need oma ülearuste liikumistega sõdurit ei demaskeeriks. Alates 1200 sammu päält annawad sõdurit välja ka juba tema kindlad pää (mütsi) kontuurid, ja walge nägu, seepärast on kasulik nendel maadel mütsi pääst ära wõtta ja enesele mingisugune „loor“ ette teha materjaalist, missugust nõuab ümbritsew maastik. Niisugune „loor“ ei tarwitse sugugi kes teab kui suur ja paks olla — paar 10—12 tollilist lehtetega oksakest maskeeriwad suurepäraselt juba 100 sammu kauguselt. Niisugust maski wõib igal ajal wäga kergelt sõdur enesega kaasas kanda, sest ta wõib eelpool tarwis minna, kus teda aga saada ei ole. Kui muud maski käepärest ei ole, wõib sõdur oma walge näo maskeerumiseks lihtsalt mullaga (poriga) mustaks määrada. Päätingimus on, et peab wõimalikult wähe liigutusi tegema. Iseäranis demaskeeriwad liigutused kahele poole kõrwale, kuna pää üles tõstmine ja allalaskmine, samuti ka käte välja sirutamine waenlase suunas nii nähtawad ei ole. Seepärast peab kõik liikumised, hüpped ja edasiroomamised tegema, silmas pidades kõiki maskeerimise wõtteid ja maskeeriwaid maastiku ja atmosfäärilisi omadusi, nagu warje, millel meie tumedad riided hästi maskeeruwad. Ja ümberpöördukt, kui meil juhtub hele riie seljas olema (walge lume mantel), peame ennast hoidma just päikesepaistelistes kohtades.

Edasiliikumistel ja hüpetel on kaugeimate maade pääl, kui waenlase tuli ei ole weel wäga intensiivne (3000 sammu), kasulik üles tõusta edasijooksuks aegamööda, et järskude liigutustega vähem

waenlase tähelpanu äratada, siis kiirelt jooksta uuele kohale ja säääl järsku waenlase silmist kaduda, maskeerudes maastiku woldi taha, mida igal sammul enamasti küllalt juhtub olema. Õpetades sõduritele maastiku kasutamist, peab nendele tegelikult näidates selgeks tegema, et igal asjatundmatu silmale „tasasel“ maal leidub küllalt niisuguseid „koõpaid“, kus mitte ainult üksik sõdur, waid terve rühm, isegi kompanii, wõib waenlase silma eest ära peita, arwesse wõttes muidugi, et ka tema waatlejad on sunnitud oma waatlemisi wõimalikult madalamatelt seisukohtadelt toimetama, et ennast neile vähem näidata. Lähemate maade pääl, kus waenlase tule mõju ja tihedus maksimumini jõudnud ja nähtawus hüppel möödapääsemata, tuleb maast hüpe kui ka terve edasiliikumine teha momentaalselt, et vähem aega waenlase tule alla jääda. Lue seisu ja laskekoha walikul tuleb jälle silmas pidada kõiki eeltähendatud maskeerimise tingimisi, s. o. et meie riiete wärw ja ümberolew foon ühetooniline oleks, vähemalt mitte kontrastilised ei oleks. Niisuguseid kontrastilisi kohti teel ette nähes, kust wõimata mööda minna, tuleb teelt ettejuhtuwad maskid kaasa wõtta, kui seda juba lähtepunktis miskipärest teha ei ole saadud. Ei hakka pikemalt kirjeldama enesest mõistetawat maskeerimist kõrges taimestikis, nagu wiljapõldudel, heinas jne., mis edasiliikumisel ainult keha painutamist nõuab, et ennast waenlasele nägematuks, teha. Niisama on ka maskeerimine metsas wõrdlemisi lihtne, kuid siiski tuleb puude kasutamisel maskeerumiseks silmas pidada iseäranis liikumatust, sest puu tüwi, kui teatawa kujuline ja kindel mask, annab kohe välja, kui sõdur tema warjult lastes ennast osalt näitama on sunnitud ja siis jälle kohe tagasi tõmbub, kuna paigal püsiwat sõdurit waenlane puu loomulikult kujukaks hakkab pidama, liiatigi, kui niisuguseid käsnadega puid metsas tõesti olemas on. Iseäranis tuleb liikumatust kõik aeg tähele panna waatlejatel. Laskepositsiooni on kasulikum walida, kui see wõimalik, niisuguse kõrge taimestiku ja metsa ääres, puhastades enese eest paremaks waatluseks ja laskmiseks silmaringi. (Järgneb). K. A.

Jaaniööl.

Jutustus.

Jaanilaupäew jõudis kätte.

Olles kindlas usus, et Jaanipäewa tingimata veel K. külas mööda saadame, kawatsesime sääl Jaaniõhtut suurepäraliselt pühitseda. Ettetwalmistused selleks olid meil täies hoos. Hoolitseti maitswa õhtusöögi ja tujutõstwate jookide eest ning seati jaanitule materjaal korda.

Kuid inimene mõtleb, aga Jumal juhhib...

Päike walmistas juba loojaminekule, kui grupi juhilt käsk tuli:

— Kõikidel kursantidel walmis olla õõsiseks õppusväljasõiduks. Kogumise punkt minu korteri juures täna kell 22. Kaasa wõtta kompas, kaardid ja öölamp. Kõik muud asjad woori anda. Woori liikumise aja ja koha üle antakse eri korraldus.

See oli nagu wälk selgest taewast.

Ülemuse käsk oli meie kawatsustest selge kriipsu läbi tõmmanud. Meie meeolu langes alla nulli.

Arutasime omawahel asjaolu läbi ja läkitasime wanema kindrali juure palwega, otsust muuta.

Ent ülemus oli järelandmatu.

Sõduril ei olewat püha. Sõda ei tegewat wahet ei pühapäewa ega äripäewa wahel. Kui töö tehtud, siis wõida puhata.

Olime meeleehtel...

Õhtul koguwad külalised, aga meid pole teps enam. Täielik skandaal! Arwatakse, et pidu peremehed meelega plehku pannud.

Mis teha? Kes annaks nõu?...

Nõuandja leidis. Leitnant tegi järgmise ettepaneku:

— Palume kindrali kinosse. Pääle etendust korraldame ühise õhtusöögi. Sääl juures wõib ära rääkida, kuidas asjaolud tõelikult on.

Otsustatud, tehtud.

Wanem ligines aupaklikult kindralile ja algas:

— Widewikuni näib veel tublisti aega olewat. Kas herra kindral ei oleks nõus meiega ühes P. kinosse sõitma? Täna olewat sääl ettekandel väga huwitaw tükk, ja nimelt sõjawäelaste elust.

— Hm!... Wõi kinosse tahate minna?

— Just nii, herra kindral. Ega enne pimedat tulekut ikkagi väljasõit ei alga. Aga suwine õõ ei tule nõnda ruttu. Kui nüüd herra kindral sellega nõus on, wõiks väga hästi seda waba aega kinos ära kasutada. Ka natukene kehakinnitust tuleks enne väljasõitu wõtta.

— Hm!... Wõi isegi õhtusöögi pääle loodate...

— Kuluks küll ära, herra kindral. Pikk ja raske töö on meil ees. Teelt muidugi midagi saada ei ole. Ja arwatawasti ootab ka uues kohas kehwas. Kui nüüd kohe P-sse sõidaks, wõiks veel paar tundi inimese wiisi elada.

— Ah nii!... Wõi niisugused on teie tahtmised! Kinoss käia ja õhtut süüa! Noh, see küll minu kawas ei seisa, aga et täna Jaaniõhtu on, siis olgu pääle nii. Tahan teie soowidele wastu tulla. Sõidame P-sse.

Algus oli häa. Asi hakkas meie kasuks muutuma. Uskusime juba kõik, et ka lõpp häa saab. Tegime korraldused, et pidu ettewalmistamine endiselt edasi läheks, sest lootsime kindlasti õigeks ajaks tagasi jõuda.

Nõnda wõisime paranenud meeoleolu P. kinosse sõita.

Kinoss oli etendus juba täies hoos. Asusime kohe kohtadele, kuna ainult leitnant õhtusööki korraldama jäi. Ta pidi selle eest hoolt kandma, et õhtusöök korralik saaks, iseäranis jookide poolest.

Kuid korraga tuli õnnetus säält, kust teda keegi oodata ei teadnud. Tükk, mida näidati, kujutas kõrgemate sõjawäelaste elu õige mustades wärwides. Päätegelasena selles pildis oli keegi tuntud Wene kindral. Tema ja ta kaaslased saatsid tegusid korda, mis olid väljaspool igasugust inimlikku mõõdupuud.

Kindral istus juba tükk aega närwiliselt. Ta kõhatas mitu korda waljusti, liigutas ennast sagedasti ja laskis paar korda kuuldawale tusase „hm!“...

Wiimaks tõusis kindral järsku keset etendust püsti ja lahkus demonstratiivselt saalist. Meie saatsime teda. Tõtt ütelda oli see meie arwates nõnda veel parem, sest lootsime oma õhtusöögi pääle.

Kindral kutsus grupi wanema enda juure ja ütles lühidalt:

— Kursantidel weerand tunni pärast väljasõiduks walmis olla!

Nagu elektriwool käis meil seda kuuldus läbi ihu.

Jälle pidasime üheskoos aru, mis teha. Ei teadnud muud midagi paremat, kui saatsime wanema ülemuse juure.

Kindrali herra istus kino rõdul, tõmbas piipu ja waatas tusaselt kaugusse.

Wanem ligines temale ja algas siis ettewaatlikult:

— Kas tohiks paar sõna kindraliheraga seisukorra selgitamiseks rääkida . . .

— Noh?!

Asi seisab nimelt selles, herra kindral, et see kinotükk oli nüüd küll täiesti kõlbmata sisuga, nii ütelda üks rumal jant päris . . .

— Mitte üksi rumal jant, vaid täielik ülesässitamine kõrgemate sõjawäelaste vastu.

— Just nii, herra kindral! Peab küll tunnistama, et see oli ülesässitamine. Arwan, et niisuguste tükkide ettekanne tuleks ära keelata.

— Wähe on sellest, et ainult ettekandmine ära keelatakse. Ka tükkide autorid tarwis wastutusele wõtta.

— Ka mina arwan, et neid tuleks tingimata karistada . . . Kahju, herra kindral, halva mulje pärast, mis kino ettekanne teisse awaldas, ja palume meiega ühes õhtueinele tulla, meeleolu parandamiseks.

Ülemuse nägu oli tõsine ja walju. Ta waatas kella ja ütles siis rõhuga:

— Kuni väljasõiduni on weel 10 minutit aega. Kui keegi herradest ohwitseridest süüa soowib, siis palun wäga. Mina isiklikult aga sellest osa ei wõta. Kuid palun mitte unustada, et punkt kell 22.30 algab meie väljasõit.

Seega oli asi otsustatud. Teadsime, et siin enam mingi läbirääkimine ega palwe ei aita.

Kõik meie kawatsused läksid järjekindlalt nurja.

Mõrudas meeleolus wiskasime wiimaks kõige pääle käega ja katsusime ainult seda päästa, mida wõis. Tegelikult seisis see päästmise töö esialgu küll ainult õhtusõogi laua tühjendamises. Kuid temale järgnes peagi meeleolu paranemine. Ja kui meie siis kümne minuti pärast sõiduwalmis sadulas istusime, olid peaaegu kõik päewamured unustatud. Päris rahulik meeleolus wõtsime vastu kindrali korraldused, mis järgmised olid:

— Õine marshruut N. N. külade kaudu T. külasse. Teejuhid: Nr. 1 kolonel A; Nr. 2 major B.; Nr. 3 kapten D j. n. e. wanuse järjekorras. Teejuhtide wahetus iga poole tunni järele. —

Kindrali korraldusele lärgnes kiire kaartide uurimine, mis umbes minutit wiis kestis. Selle järele hüüdis kindral:

— Teejuht Nr. 1! Palun algada!

Kolonel ratsutas grupi ette. Wiskas weel kord kiire pilgu kaardile ja kompassile, ning sõit algas.

Ei tea, millest see tuli, kuid meie sõitsime hoopis teises sihis, kui marshruut seda nõudis.

Kaua see nõnda ei kestnud. Polnud weel pime ja ümbrus oli meile kõikidele enam-wähem tuntud. Wõis kergesti aru saada, et wale teel oleme. Seda märkas warsti ka kindral. Kohe andis tema korralduse:

— Pidada! . . . Tee pole õige.

Teejuht aga püüdis tõendada, et tee õige on.

Kindralit äritas seesugune wasturääkimine ja tema tähendas sapiselt:

— Räägite rumalusi, kolonel. Sõidate lääne asemele idasse ja kinnitate, et õigel teel olete.

— Aga siiski, herra kindral, lubage . . .

Kuid nüüd lõppes kindrali kannatus.

— Küllalt. . . Wõite minna! Targutate mul alati üht ja sama. . . Teejuht Nr. 2!

Kolonel ratsutas kurwalt tagasi. Tema asemele sõitis major.

— Orienteerute teie hästi? — küsis kindral majorilt.

— Tõesti, herra kindral! Panin juba mõõdasõidul teelahkmed tähele.

— Noh, siis on wäga häa. . . Algage! —

Esialgu sõitsime ühe kilomeetri wõrra maad tagasi, siis pöörasime pääteest kõrwale. Üus tee oli kitsas ja wiis läbi mägede ning orgude, mis metsaga kaetud. Nägime waewalt üksteist. Kuulsime, kuidas kindral waljusti hüüdis:

— Mitte üksteist silmist kaotada!

Kui meie nõndawiisi tükk aega suurte raskustega olime ratsutanud, jõudsime wiimaks wälja jõe ääres asuwasse külasse.

Selgus, et oleme samasse külasse tagasi jõudnud, kust hiljuti wälja sõitsime. Major oli meiega ainult wäikese keerulise ringreisi teinud.

Ülemus oli selle üle wäga wihane ja iga sõna rõhutades, ütles tema:

— Herra major! Teie teened on iga-tahes ülisuured. Saan neid ka sellekohaselt hindama. . . Olge hääd ja wabastage koht!

Selle järele pööras kindral kursantide poole ja küsis endiselt rõhutades:

— Herrad ohwitserid! Kas leidub teie hulgast kedagi, kes suudab orienteeruda kaardi ja kompassi järele ning meid soowitud sihile wiia?

Keegi ei wastanud, ainult kõik uurisid hoolega kaarti öölambi walgusel.

Wiimati leidis asjatundja.

Leitnant, kes K. külas kinoettepanekuga oli esinenud, ratsutas kindrali juure ja sõnas:

— Olen walmis seda rasket ülesannet enda pääle wõtma, herra kindral. Loodan gruppi soowitud sihile wiia . . .

— Siis asuge kohe ilma ajawiitmata asja juure!

Ja sõit algas jälle . . .

See oli sõit õige kiires tempos. Sõidu kiiruse, õõ pimeduse ja sagedate pööramiste tõttu kaotasime meie warsti igasuguse orientatsiooni ning usaldasime endid täiesti oma teejuhi meelewalla alla.

Sõit kestis ilma wahetpidamata kaunis kaua. Koit oli juba alanud, kui meie wiimaks ühes külas peatasime.

Wäsinud ja unises olekus ei pannud meie esialgu ümbrust tähelegi. Ainult siis, kui juba peatasime, märkasime selgesti,

et oma endisse asupaika K. külla tagasi oleme jõudnud.

Külmawereliselt, nagu ei oleks midagi iseäralist juhtunud, raporteeris leitnant kindralile:

— Herra kindral, lubage ette kanda: meie oleme pärale jõudnud . . .

— Mis! — hüüdis wihaselt kindral — wõi seda loeb tema pärale jõudmiseks! . . . Kolm päewa kodust arresti ühes teenistuskohuste täitmisega! Arresti grupi wanelmal kohe täide wiia! . . .

Kindral waatas korra läbitungiwa pilguga meie kõikide pääle ja sammus siis oma korteri ukse poole. Läwel pööras tema weel korra ümber ja ütles:

— Järgmine öine wäljasõit täna õhtul. Korraldus selleks järgneb . . .

Ülemus läks oma korterisse. Meie sammusime kurwalt omadesse. J. J.

Belgia sõjawäe reorganiseerimine.

Belgia staap on hiljuti lõpetanud äärmiselt keerulise ning raske töö, mille kallal ta kuude wiisi ametis oli — sõjawäe reorganiseerimise kawa.

Kindralstaap pidi reorganiseerimise läbi wiima parlamendi poolt juuli kuus wastuwoetud seaduste alusel ja endise riigikaitseministri Devèze'i direktiivide järele. Need alused ja juhtnõõrid on: 12 ja 13 kuuline teenistusaeg, mis, niikaua kui Ruhri okupatsioon kestab, kahe kuu wõrra pikendatakse; 6 nädalat perioodilisi kokkukutsumisi, 25 aasta kestwusega sõjawäe kohustus, tagasipööramine endise erandliku korra juure, kuna 1914 kuni 1922 aastakäigud kokku kutsuti üldkohustuse alusel; rahuajal üks niinimetatud esimene armee tegew teenistuseks ja teine reserw armee, mis koosneb „südametest“ iga tagawara rügemendi jaoks.

Et aru saada Belgia sõjawäe arenemisest ja tema reaalsest jõust, tema tugewusest ja wõitluswõimest, on tarwis meele tuletada, mis see sõjawägi warem oli, praegu on ja edaspidi, pääle reorganiseerimist, saab olema.

1914 aasta juulis oli Belgia sõjawäe koosseis eelarwe järele 42.000 meest (üleajateenijad juure arwatud). 1914 aasta augustis ei tõusnud mobiliseeritud meeste arw üle 180.000. Sõjawägi seisis koos diwiisidest, kes kõik sega-brigaadidest formeeriti. Kaitse toetus kolmele kindlusele.

1916 aasta detsembris wõeti Yseri wäerinnal sõjawäes põhjalik ümberkorraldus ette, mis sõja esimeste aastate kogemuste põhjal läbi wiidi. Wõeti tarwitusele Prantsuse organisatsioon. Kuna rekruteerimisega ühenduses olewate raskuste tõttu koosseisud wähendati, loodi 6 armee-diwiisi, kuhu kuulusid 12 jalgwäe diwiisi, igas ühes 3 jalgwäe rügementi. Diwiisidel oli oma iseseisew kahurwägi, inseneriwägi jne. Olid olemas ratsawäe,

kahurwäe ja lennuwäe armee-wäeosad. Pääle sõja jäi see organisatsioon kuni praeguse ajani püsima.

Wiie aasta jooksul ei liikwideeritud ühtki asust. Tegelikult ei ole 1918 aasta wälja-sõjawägi weel demobiliseeritud: temas on sama palju diwiise ja rügemente kui waherahu ajal. Selle põhjus on lihtne: iga aasta tuli kokku kutsuda kaks aastakäiku teenistuse üldkohustuse alusel ilma eranditeta, et wälja õpetada kõik noored mehed, kes 1914 aastal teenistuseks weel liig noored olid ja maale jäid. Need noored sõdurid teenisid 10, 12 wõi 13 kuud, seejärgi waadates, missugusse wäeliiki nad kuulusid.

Juba wiis aastat on koosseis eelarwe järele 113.000 meest, üleajateenijad ühes arwatud.

Käesolewal aastal lõpeb see ebanormaalne seisukord, et kaks aastakäiku teenistuses on.

Edaspidi on ainult üks aastakäik lipu all. Kontingent on seadusega kindlaks määratud 49.500 mehe pääle, kes 12 wõi 13 kuud teeniwad, ajutiselt 2 kuud lisana. Arwuline koosseis eelarwe järele on siis 83.050 meest, mis 75 050 pääle langeb, kui 2 lisakuud ära kaowad. Siia hulka kuuluwad 18.000 üleajateenijat ja 6000 tagawara-wäelast. Ohwitserid on, kõik aukraadid arwatud, tegewas teenistuses 6000.

Neid põhiandmeid arwesse wõttes, wõime reorganiseerimisele järgmise iseloomustuse anda: a) kahurwägi suureneb tuntawalt; b) jalgwäe sõjariistu on kõwendatud; c) mobilisatsiooni jaoks püütakse teatud arwu suurte üksuste luustikku walmis hoida; d) rahuaja tagawara diwiisid, kelle rügemendid kokkutõmmatud koosseisuga, seatakse mobilisatsiooni korral samale järjele kui aktiiv diwiisid ja nad moodustawad koos eelliini wäe; e) iga

tagawara rügement liidetakse tegewa rügemendi juure, et esimese kaadrit tarwilikult välja õpetada. Tagawara diiisidel on iga aasta, kui tagawara-wäelased laagriperioodideks kokku tulewad, üks kuu „tegewteenistuse elu“.

Sõjawäelaste eneste ridades on lahkarwamisi uue korralduse kohta tõusnud. Kardetakse, et suurte üksuste arwu tõstmine ei võimalda alusüksusi tarwilikul määral meestega täita. Nii oleks jalgwäe rügemendis rahu ajal ainult 900 meest. Teisest küljest arwatakse, et on liig palju wäejuh-tide kohti. Nimelt jäetakse igasse jalgwäe diiisi jalgwäe wäejuhatusse koht, mis sõja ajal teatud raskusi toob.

Belgia uus organisatsioon rahu ajal on üld-joontes järgmine:

Eesotsas seisawad ühest küljest kindralstaap ühes wäeliikide kindralinspektorite ja kõrgemate sõjakoolidega, ja teisest küljest kaitseministeerium. Tegew sõjawägi koosneb esimesest ja teisest armeest. Esimene armee seisab koos 4 korpu-sest ja wahetumalt kindralstaabile alluwatest armee-wäeosadest. Prantsusmaal wõeti esimeseks suu-reks põhiüksuseks jalgwäe diiis, kuhu hulka kuuluwad kõigi wäeliikide osad, mis temal wõi-maldab oma enese wahenditega tegutseda. Olgugi et Belgias suurel määral uut Prantsuse organisat-siooni eeskujuks wõeti, sai sääl korpus esimeseks iseseiswaks suureks üksuseks, kes alati oma abi-nõudega wõib tegutseda.

Belgia jalgwäe diiisil on: 1) pääkorter; 2) 3 jalgwäe rügementi, igaüks 3 pataljoni, iga patal-jon 4 kompaniid (neist 1 kuulipildujate kompanii); 3) 1 kuulipildujate pataljon, kus kolm kompaniid; 4) 1 jalgwäe patareil (kaewikkahurid); 5) 1 kahur-wäe rügement, kus 3 gruppi, kellest üks grupp 7,5 mm kahurid ja üks kergeid haubitsid. Kuna jalgwäe rügemendis 900 ja kahurwäe rügemendis 700 ehk 500 meest, siis on rahuaegne diiis 3.434 ehk 3.634 meest.

Korpuse koosseade on: 1) pääkorter; 2) 1 jal-gwäe diiis; 3) kahurwäe diiis; 4) 1 poolraske kahurwäe brigaad, millesse kuulub 2 rügementi, kummagis 3 gruppi, kellest 2 aktiivsed, 1 kahurite ja üks haubitsite rügement; 5) 1 kerge rügement, kuhu kuuluwad üks 3 eskadroniline ratsa grupp, 1 tagawara jalgrattasõitjate grupp, kus 3 eskadroni, ja üks estaffettide eskadron; 6) 1 inseneriwäe rüge-ment, kus 4 pataljoni, kellest üks tagawara patal-jon; 7) 1 transport wäeosa; 8) 1 intendandi wäeosa; 9) üks sanitäär wäeosa; 10) 1 allohwitseride kool ja noorsõdurite väljaõpetamise punkt. Korpuse rahuaegne koosseis on 8.800 meest.

Wahetumalt kindralstaabile alluwad wäeosad on: a) 1 kerge diiis, kus kaks ratsabrigaadi, nendest 1 kahe, teine kolme rügemendiga, igas rügemendis 5 eskadroni, kellest 1 kuulipilduja eskadron, ja 1 tagawara jalgratta grupp. Pääle selle: 1 jalgrattasõitjate kütide rügement, 1 kahurwäe ratsarügement, kus 3 gruppi; 1 auto-kahurite grupp, üks inseneriwäe jalgratta pataljon; b) 1 raske kahurwäe diiis, kus 2 brigaadi ja 5 rüge-menti (rasked kahurid, rasked haubitsid, õhu-

kaitse kahurid, kaugelelaskjad raudteekahurid, kaewikkahurid; c) 1 lennuwäe brigaad, kus 8 rügementi ja praegu 8 gruppi; d) 1 tankide rüge-ment; e) üks inseneriwäe tehniline brigaad (tele-phonistid, delegrafistid, raadiotelegrafistid, sillaehita-jad, raudteelased); f) miinipanijate rühm (ranna-kaitse); g) jõumasinatel weo wäeosa; h) arse-naalid.

Teine armee sisaldab 8 tagawara jalgwäe diiisi, kes orgaaniliselt aktiiv diiisidele sarna-newad. Neisse kuuluwad aktiivsete kaadrite süda-med, mõned ohwitserid, kellest üks kolonel-leit-nant, allohwitserid ja tarwilik materjaal iga rüge-mendi kohta. Aktiivteenistuse elu elawad nad, üks kuu aastas laagris olles. Nende diiiside juhatajad kindralid on ühes sellega sõjawäering-kondade ülemad.

Lõpuks on kaks kindlustatud ringkonda: Liège ja Brüssel. Nende ringkondade jaoks eri wäeosad ei määrata, waid ainult staabid, õpe-punktid, kes kaitset ette peawad valmistama. Mis puutub abiwägedesse, kuhu kuuluwad 10 ja 15 aastakäigu mehed, siis ei ole nende organi-seerimiseks weel midagi ette wõetud, samuti kui ka territoriaalwägede (tagawara 15 kuni 25 aasta-käiguni) organiseerimiseks.

Enne oli 36 rügementi, nüüd saab olema 24 tegewat ja 24 reserw jalgwäe rügementi. Oli 21 kahurwäe rügementi, tulewikus 22 tegewat ja 12 tagawara rügementi. Oli 7 inseneriwäe rügementi, tulewikus 10, kellest 1 jalgratta rügement. Pääle selle on terve rida komandosid.

Kõige paremini võimaldab aru saada, mis-sugusest põhimõttest reorganiseerimisel välja mindi, wäeliikide protsentuaalne tabel. See prot-sentuaalne wahkord on wäga lähedane Prantsuse omale:

Jalgwägi (ühes jalgratase ja tankidega)	49,3%
Ratsawägi	6,3%
Kahurwägi	19,7%
Inseneriwägi	11,1%
Lennuwägi	3,0%
Transportwäeosad	2,4%
Intendantuur	2,4%
Terwishoiu teenistus	2,4%
Merewägi	1,0%
Mitmesugused osad	1,9%

Mis puutub relwastusse, siis on see wäga mitmekesine. Jalgwäel on Mauseri püss (1889 a. mudel), 7 mm. 65 Colt ning Hotchkiss kuulipildujad, Van Deuren müürid, 7 mm. 5 kaewikkahurid, Prantsuse mudel. Kahurwäe materjaal on weel mitmekesisem: 7,5 mm. wäljasuurtükk, pääle-sõjaaegne Kruppi mudel, Kruppi materjaal; 220 mm. müürid, Prantsuse materjaal (155 mm. lühike Schneider ja 105 mm. Schneider); 6 tolliline Inglise materjaal jne. Uue materjaali kohta ei ole weel mingisuguseid kawatsusi. See oleneb kõik rahalistest tingimistest.

Niisugused on andmed uue Belgia sõjawäe kohta. Uus organisatsioon pandi maksma 1. detsembril l. a.

Georges-A. Detry.

Ametlikud teated.

Wiiakse üle ja nimetatakse (Wabariigi Walitsuse otsusega 2. juulist s. a.) I diiviisi ülema abi kolonel Seimann — Ranna-, õhu- ja sisekaitse ülema abiks, arwates 1. juulist s. a. Kolonel Willem Marder Sõjawäe ühendatud õpeasutustest — I diiviisi ülema abiks, arwates 1. juulist s. a.

Wiiakse üle teenistusse: Noorem-leitnant Gustaw Simmo 7. jalgwäe rügemendist — 6. jalgwäe rügemendi, arwates 15. juulist s. a.

Arwatakse reserwi: Kapten Alfred Terras, Sõjawäe ühendatud õpeasutustest, arwates 1. juulist s. a. Noorem-leitnant Rudolf Lellep 5. jalgwäe rügemendist, arwates 26. juunist s. a. Sõjaaegne ametnik Konrad Bach Piiriwalwe walitsusest, arwates 1. juunist s. a. Sõjawäe ametnik Adalbert Sussen Läänemere laewastiku diwisjonist, arwates 27. juunist s. a. Registreerimisele ilmunud sõjaaegne ametnik Nikolai Worobjew, arwates 21. maist s. a. Registreerimisele ilmunud arst

Jaan Brems, arwates 1. juulist s. a. Sõjawäe ametnik Paul Nurk Ratsarügemendist, arwates 30. juunist s. a.

Ülendatakse lipnikuks (Wabariigi Walitsuse otsusega 2. juulist s. a., wanusega samast kuu-päewast ja arwatakse reserwi): Sõjawäe ühendatud õpeasutustes aspirantide kursused lõpetanud aspirant Joosep Rätsepson, arwates 12. juulist s. a.

Kustutakse ohwitseride nimekirjast: Wabariigi Walitsuse otsusega 27. juunist 1924 a. reameheks alandatud reserw-leitnant Richard Mäggi, kes oma ülespidamisega ohwitseriks mittekõlbulik.

Kustutakse ametnikkude nimekirjast: Reserwist sõjaaegne ametnik Leo Kerde, kes Sõjawäe ringkonnakohtu otsusega 8—10. jaanuarist s. a. kõigi õiguste ja eesõiguste kaotusega neljaks aastaks wangiroodu mõistetud, arwates 22. jaanuarist s. a.

Tallinna garnisoni kergejõustiku wõistlused.

Tallinna garnisoni spordikomisjoni korraldusel laupäewal, 5., ja pühapäewal, 6. juulil 1924 a., E. S. S. „Kalewi“ väljal äräpetud garnisoni wäeosade wahelistel kergejõustiku wõistlustel olid esitatud 9 wäeosa 182 wõistlejaga. Wäeosad olid:

1. Sõjawäe ühendatud õpeasut.	82	wõistlejaga.
2. 10. jalgwäe rügement	46	„
3. Lennuwäe	13	„
4. Pioneer patalj.	12	„
5. Side	13	„
6. Kindralstaap	1	„
7. Meriwäe ekipaash	2	„
8. Harjum. Rahw. ja Kaitse Liidu komando	10	„
9. Sõjawäe haigemaja	3	„

Auhindu ja diploome omandasid üksik-, wiie- ja rühmwõistlustel järgmised wõistlejad sõjawäelased ja meeskonnad-wäeosad.

100 mtr. jooks.

1) W. a. o. Herbert Küttim, Side patalj. 11,7 sek.; 2) rms. Julius Sepp, Lennuw. rüg., 11,9 sek.; 3) rms. Edgar Niinemägi, Lennuw. rüg., $\frac{1}{2}$ mtr. taga; 4) ltn. Karl Raamat, Lennuw. rüg., 1. mtr. taga; 5) n. a. o. Adolf Krönström, 10. jalgw. rüg.; 6) Kdt. Aleksander Konno, Sw. ühend. õpeas.

200 mtr. jooks.

1) Rms. Julius Sepp, Lennuwäe rüg., 24,6 sek.; 2) w. a. o. Herbert Küttim, Side patalj., 24,7 sek.; 3) n-ltn. Hans Ingermann, 10. jal. rügem., 24,8 sek.; 4) kdt. Walter Paide, Sw. ühend. õpeas., 24,8 sek.; 5) ltn. Karl Raamat, Lennuw. rügem. 25,8 sek.; 6) kdt. August Jögi, Kindralstaap, 26,0 sek.

400 mtr. jooks.

1) W. a. o. Herbert Küttim, Side patalj., 56,3 sek.; 2) rms. Julius Sepp, Lennuw. rüg., 57,4 sek.; 3) ltn.

Karl Raamat, Lennuw. rüg., 58,5 sek.; 4) aspir. Karl Treimann, Sw. üh. õpeasut.; 5) w. a. o. Johannes Woll, Sw. üh. õpeasut.

1000 mtr. jooks.

1) W. a. o. Johannes Woll, Sw. üh. õpeasut., 2 m. 57,2 s. T. garn. rekord; 2) aspir. Karl Teimann, Sw. üh. õpeasut., $\frac{1}{2}$ mtr. taga; 3) w. a. o. Herbert Küttim, Side patalj., 2 m. 58,9 sek.; 4) rms. Dawit Öige, Pioneer pat., 2 m. 59 sek.; 5) kdt. Nikolai Borissow, Sw. üh. õpeasut.; 6) Wladimir Jaanus, Sw. üh. õpeasut.

3000 mtr. jooks.

1) Rms. Reinhold Pukspuu, 10. jal. rüg., 10 m. 10,1 sek., T. garn. rek.; 2) w. a. o. Johannes Woll, Sw. üh. õpeasut., 10 m. 10,3 sek.; 3) kdt. Wladimir Jaanus, Sw. üh. õpeasut.; 4) noor Martin Hoorep, 10. jal. rügem.; 5) kdt. Karl Talbach, Sw. üh. õp.; 6) rms. Arnold Strunt, Side patalj.

10.000 mtr. jooks.

1) N. a. o. Ernst Rebas, 10. jal. rügem., 38 m. 38 sek.; 2) n. a. o. Wassily Jõeäär, 10. jal. rügem., 38 m. 39 sek.; 3) rms. Oskar Ertis, Harjum. Rhw. ja K.-l. k-do, 38 m. 40 sek.; 4) rms. Arnold Strunt, Side pat.; 5) noor Elmar Laur, Sw. üh. õpeasut.; 6) weltw. Karl Oronok; Sw. üh. õpeasut.

110 mtr. tõkkejooks.

1) W. a. o. Herbert Küttim, Side pat., 17,6 s., T. garn. rek.; 2) rms. Edgar Niinemägi, Lennuw. rüg., 18,2 sek.; 3) kpt. August Jögi, Kindralstaap, 18,6 sek.; 4) n. p. kdt. Elmar Lossmann, Sw. üh. õpeasut., 19 sek.; 5) n.-ltn. Hans Ingermann, 10. jal. rüg., 19 sek.; 6) n.-ltn. Ferdinand Alew, Lennuw. rüg., 20,1 sek.

Teatejooks 4×200 mtr.

1) Lennuwäe rügemendi meeskond. 1 m. 42,1 sek., uus garn.rekord, end. 1 m. 42,2 sek. Koosseis: n.-ltn. Alew, ltn. Raamat, rms. Niinemägi, rms. Sepp.

2) 10. jalgwäe rügemendi meeskond. 1 m. 43,5 sek. Koosseis: w. a. o. Krönström, n.-ltn. Reha, kpr. Schuur, n.-ltn. Ingermann.

3) Sw. ühend. õpeasutuste meeskond. 1 m. 45 sek. Koosseis: kdt. Konno, kdt. Paide, kdt. Weske, kdt. Neubauer.

Teatejooks 800+400+200+100 mtr.

1) Sõjawäe ühend. õpeasutuste meeskond, 3 m. 56,6 sek., T. garn. rek.; 2) Pioneer pataljoni meeskond, 3. m. 59,4 sek.; 3) 10. jalgwäe rügemendi meeskond, 4 m.

Kõrgushüpe hooga.

1) W. a. o. Oskar Juurikas, Sw. haigemaja, 1 mtr. 55 cm.; 2) n. a. o. Helmut Piisa, Side patalj. 1 mtr. 55 cm.; 3) kdt. Karl Parek, Sw. üh. õp., 1 mtr. 55 cm.; 4) kdt. Otto Kommissar, Sw. üh. õp., 1 mtr. 55 cm.; 5) rms. Edgar Niinemägi, Lennuw. rüg., 1 mtr. 50 cm.; 6) ltn. Robert Eichwald, Sw. üh. õp., 1 mtr. 45 cm.

Kaugushüpe hooga.

1) Rms. Edgar Niinemägi, Lennuw. rügem., 6 mtr. 12 cm.; 2) n.-ltn. Hans Ingermann, 10. jal. rügem., 5 mtr. 82¹/₂ cm.; 3) n.-ltn. Alfred Johanson, Sw. üh. õp., 5 mtr. 78 cm.; 4) w. a. o. Woldemar Miller, Sw. üh. õp., 5 mtr. 78 cm.; 5) w. a. o. Herbert Küttim, Side patalj., 5 mtr. 73 cm.; 6) kpt. August Jõgi, Kindralstaap, 5 mtr. 70 cm.

Kolmikhüpe hooga.

1) Rms. Edgar Niinemägi, Lennuw. rügem., 12 m. 01 cm.; 2) n. p. kdt. Elmar Lossmann, Sw. üh. õp., 11 m. 85 cm.; 3) w. a. o. Herbert Küttim, Side patalj., 11 m. 83 cm.; 4) kpt. August Jõgi, Kindralstaap, 11 m. 80 cm.; 5) n.-ltn. Alfred Johanson, 11. m. 47 cm.; 6) n.-ltn. Ferdinand Alew, Lennuwäe rüg., 11 m. 44 cm.

Teiwashüpe.

1) Kpr. Georg Sternfeldt, Side patalj., 2 mtr. 90 cm.; 2) n.-ltn. Alfred Johanson, Sw. üh. õp., 2 mtr. 80 cm.; 3) kdt. Otto Kommissar, Sw. ühend. õpeasut., 2 mtr. 80 cm.; 4) kdt. Ferdinand Mölder, Sw. üh. õpeasut., 2 mtr. 70 cm.; 5) n.-ltn. Martson, Lennuw. rüg., 2 mtr. 70 cm.; 6) Kdt. Sergei Maripuu, Sw. üh. õpeasut., 2 mtr. 60 cm.

Kuulitõuge tugewama käega.

1) Kpr. August Tulpe, Pioneer patalj., 11 m. 90 cm.; 2) rms. Johannes Suuk, Side pat., 11 m. 69 cm.; 3) kpr. Daniel Stamm, Lennuw. rügem., 11 m. 47 cm.; 4) rms. Edgar Niinemägi, Lennuw. rügem. 11 m. 08 cm.; 5) n.-ltn. Ferdinand Alew, Lennuw. rüg., 11 m. 01 cm.; 6) w. a. o. Woldemar Miller, Sw. üh. õpeasut., 10 m. 98 cm.

Kuulitõuge mõlema käega.

1) Kpr. August Tulpe, Pioneer pat., 21 m. 62 cm.; 2) kpr. Daniel Stamm, Lennuw. rüg., 20 m. 24 cm.; 3) rms. Edgar Niinemägi, Lennuw. rüg., 20 m. 16 cm.; 4) rms. Johannes Suuk, Side pat., 20 m. 03 cm.; 5) W. a. o. Woldemar Miller, Sw. üh.

õpeas., 20 m; 6) rms. August Nortmann, Harjum. R. K L. k-do, 19 m. 68 cm.

Kettaheide tugewama käega.

1) Kpr. Agust Tulpe, Pioneer. pat., 34 m. 41 cm., 2) rms. August-Balzar, Pioneer pat., 33 m. 30 cm.; 3) kpt. August Jõgi, Kindralstaap, 32 m. 60 cm.; 4) rms. Martin Saar, Lennuw. rüg., 32 m. 50 cm.; 5) w. a. o. Woldemar Miller, Sw. ühend. õpeasut., 31 m. 15 cm.; 6) rms. Edgar Niinemägi, Lennuw. rügem. 30 m. 90 cm.

Kettaheide mõlema käega.

1) Rms. August Balzar, Pioneer pat., 62 m. 65 cm.; 2) kpr. August Tulpe, Pioneer pat., 58 m. 96 cm.; 3) ltn. Artur Tarning, 10. jal. rüg., 54 m. 48 cm.; 4) w. a. o. Woldemar Miller, Sw. üh. õp., 53 m. 82 cm.; 5) kpt. August Jõgi, Kindralstaap, 53 m. 65 cm.; 6) rms. Edgar Niinemägi, Lennuw. rügem., 53 m.

Odawiske.

1) Kdt. Robert Lehowa, Sw. üh. õp., 45 m. 91 cm.; 2) n.-ltn. Roman Tschernitsky, Sw. üh. õpeasut., 43 m. 72 cm.; 3) rms. Edgar Niinemägi, Lennuw. rügem. 42 m. 28 cm.; 4) kdt. Ernst Löötsmann Sw. üh. õpeasut., 42 m. 15, cm.; 5) rm. August Balzar, Pioneer pat. 41 m. 78 cm.; 6) kpt. August Jõgi, Kindralstaap., 41 m. 22 cm.

Granaadi wiske.

1) W. a. o. Hermann Maripuu, Sw. üh. õpeasut. 68 m. 84 cm.; 2) rm. Edgar Niinemägi, Lennuw. rügem. 65 m. 17 cm.; 3) kdt. Robert Lebowa, Sw. üh. õpeasut. 63 m. 80 cm.; 4) rms. August Balzar, Pioneer pat., 60 m. 91 cm.; 5) w. a. o. August Tasa, 10. lal. rügem., 59 m. 25 cm. 6) kpt. Daniel Stamm, Lennuw. rügem., 58 m. 30 cm.

Wiiewõistlus.

1) Rms. Edgar Niinemägi, Lennuw. rügem., 14¹/₃ punkti; 2) w. a. o. Woldemar Miller, Sw. üh. õpeasut. 15 p.; 3) kpt. August Jõgi, Kindralstaap., 15¹/₃ p.; 4) n.-ltn. Ferdinand Alew, Lennuw. rüg., 19 p.; 5) w. a. o. Herbert Küttim, Side patalj., 19 p.; 6) rms. Julius Sepp, Lennuw. rügem., 24 p.

Kõiewedu.

1) Sõjawäe ühendatud õpeasutuste töökompanii meeskond; 2) 10. jalgwäe rügemendi 1 meeskond; 3) sõjawäe ühendatud õpeasutuste allohw. õpepataljoni meeskond.

Tallinna garnisoni 1924 a. meistri nime kergejõustiku alal ühes auhinnaga (pronks kuju) omandas Lennuwäe rügemendi rms. Edgar Niinemägi 41 punktiga.

Igal üksik-wõistluse alal omandasid kolm esimest wõistlejat auhindadeks hõbe teelusikad, kuna aga järgmisele kolmele diplomaad wäe-osadesse kätte saadetakse. Kõigile 6 wiiewõistlejale annetati hõbe peekrid mitmes suuruses.

Teatejooksude kolm esimest meeskonda omandasid auhindadeks puust-kilbid, wõistlejad — diplomaad. Kõieweos — esimesed kolm meeskonda — puust kilbid.

Punktide kogusummasid arwesse wõttes, oman-
dasid wäeosad kohti:

1. Sõjawäe ühendatud õpeasutused	142	punktiga.
2. Lennuwäe rügement	112	"
3. Side pataljon	61	"
4. 10. jalgw. rügement	57	"
5. Pioneer pataljon	47	"
6. Kindralstaap	20	"
7. Sw. haigemaja	6	"
8. Harjum. Rahwawäe ja K.-L. k-do	5	"

Garnisoni spordikomisjoni eesistuja kol-
leitn. Rosslander tänas wõistlejaid tehtud töö ja
nähtud waewa eest, alla kriipsutades kaswawat
huwi spordi wastu. Wõistluste ajal ja lõpul pildis-
tati wõistlejaid üksikwõistluse momentidel ja grup-
pides.

Wihmane ja tuuline ilm mõjus tuntawalt wõist-
luste tulemuste pääle.

Wäljamaa sõjawäed.

Poola.

Katsed majoriks saamiseks Poola sõja-
wäes. Et Poola sõjawäes majoriks saada ülendatud,
tuleb läbi teha wastawa wäeliigi alal 3-kuulised
kursused, pääle selle veel täiendushariduse kesk-
kursused ja järgmised eksamid ära anda, kus nõu-
takse: a) teoreetilist ja praktilist tutvust oma
wäeliigi määrustikkudega ja sõjariistade instrukt-
siooniga; b) teoreetilist ja praktilist tutvust kõigi
sõjariistade liikide üldmäärustikkudega ja nende
osadega; c) tutvust armee organisatsiooniga;
d) tutvust maastikuteadusega.

Rahaline tasu Poola „Virtuti Militari“ kawa-
leridele. 8. juulil kirjutas Poola sõjaminister alla
korraldusele, mille põhjal maksetakse aumärgi
omanikkudele sõjawäelastele, kes tegewas teenis-
tuses, kohe 1924. aasta eest wälja 300 zlotyt (üks
dollar = 6 zlotyt). Sama tasu maksetakse ka neile
tsiviil ametnikkudele, kes sõjawäes teeniwad. Kõi-
gile teistele maksetakse tasu sel määral, kuidas
see aumärgi põhikirjas ette nähtud.

See korraldus normeerib samuti ka tasu wäl-
jamaksimist aumärgi kawaleridele wäljamaalastele.

Märgilaskmine õhus liikuwa märklaua pihta.
25. juunil oli Poola kesk-laskekoolis Tornis esi-
mene märgilaskmise katse õhus liikuwa märgi
pihta. Katse korraldati järgmiselt: Lennuk tõusis
õhku ja wedas enese järele 300 meetri pikkuse
kõie otsas kotti, mis kiire liikumise tõttu õhuga
täitus ja pika worstina wälja nägi. Laskmist toi-
metati kuulipildujast, kusjuures häid näpunäiteid
saadi selleks, kuidas toimetada tuleb sarnase raske
märklauaga, nagu seda waenlase lennuk on.

K. U.

Wormikandmisest Tallinna garnisonis.

Wiimasel ajal kannawad paljud ohwitserid
esisuswormi püksa ilma wormikirjelduses ette-
nähtud jalaõõnsuse alt läbikäiwate trippideta ja
püksid on niiwõrd lühikesed tehtud, et pükste
sääre ja saabaste wahelt sokid wälja paistawad.

Sarnase puuduliku wormiriide kandmise ära-
hojdmiseks käseb Tallinna garnisoni ülem tule-
wikus esituswormi püksa kanda ainult sõjaministri
käskkirjas № 65 s. a. awaldatud wormikirjelduse
järele ja tingimata esituswormi saabastega.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Agu №№ 27, 28. Kirjanduse, kunsti ja kultuuri
ajakiri.

Kodu № 13. Perekondlik kirjanduse, teaduse
ja kunsti ajakiri.

Eesti Spordileht № 9/10. Eesti spordi kesk-
liidu häälekandja.

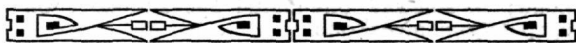
Eesti Mets № 13/14. Metsa- ja jahiasjan-
duse ajakiri.

Eesti Politseileht №№ 25, 26. Administratiiv-
õigusline aegkiri.

Eesti wabadussõjas langenud kodukaits-
jate mälestussammas Pärnus. L. S. H. K. Komis-
joni wäljaanne 1924.

Wastutaw toimetaja: E. Limberg.

Wäljaandja: Kindralstaap.

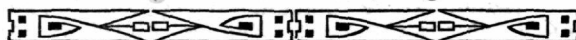

„Sõduri“ talitus toimetab wäljamaa
sõjaasjanduslise

kirjanduse ja raamatute tellimist

nominaal hinnaga.

Talituse aadress: Tallinn, Pagari t. № 1.

— Ilmusid trükist —

**Sportala paremate tagajärgede
(rekordide) registreerimise kaardid.**

Hind 2 Mrk.

Saada „Sõduri“ toimetusest

— Tallinn, Pagari tän. № 1. —